

Jutlus Nõos P, 24.11.19 kell 11.00, surnute mälestuspüha

Lektsioonid: Tn 7:9–10, 13–14; 2Ts 1:3–10

Pihikõne: Ilm 2:10

Jutlus: Mt 25:31–46

Laulud: 159 (1–6); 172 (1–4, 5); 63 (1–3); 265 (1–5)

Aga kui Inimese Poeg tuleb oma kirkuses ja kõik inglid temaga, siis ta istub oma kirkuse troonile ja ta ette kogutakse kõik rahvad ja ta eraldab nad üksteisest, otsekui karjane eraldab lambad sikkudest. Ja ta seab lambad oma paremale käele, sikud aga vasakule käele. Siis ütleb kuningas oma paremal käel olijatele: „Tulge siia, minu Isa õnnistatud, pärige kuningriik, mis teile on valmistatud maailma rajamisest peale! Sest mul oli nälg ja te andsite mulle süüa, mul oli janu ja te andsite mulle juua, ma olin kodutu ja te võtsite mu vastu, ma olin alasti ja te riietasite mind, ma olin haige ja te tulite mind vaatama, ma olin vangis ja te tulite mu juurde.” Siis vastavad õiged talle: „Issand, millal me nägime sind näljasena ja toitsime sind, või janusena ja jootsime sind? Millal me nägime sind kodutuna ja võtsime su vastu, või alasti ja riietasime sind? Millal me nägime sind haigena või vangis ja tulime su juurde?” Ja kuningas vastab neile: „Tõesti, ma ütlen teile, mida te iganes olete teinud kellele tahes mu kõige pisematest vendadest, seda te olete teinud mulle.” Siis ta ütleb ka vasakul käel olijatele: „Minge ära minu juurest, te äraneetud, igavesse tulle, mis on valmistatud kuradile ja tema inglitele! Sest mul oli nälg ja te ei andnud mulle süüa, mul oli janu ja te ei andnud mulle juua, ma olin kodutu ja te ei võtnud mind vastu, ma olin alasti ja te ei riietanud mind, ma olin haige ja vangis ja te ei tulnud mind vaatama.” Siis vastavad ka need: „Issand, millal me nägime sind näljasena või janusena või kodutuna või alasti või haigena või vangis ja ei ole sind teeninud?” Siis ta vastab neile: „Tõesti, ma ütlen teile, mida te iganes olete jättnud tegemata kellele tahes mu kõige pisematest vendadest, seda te olete jättnud tegemata minulegi.” Ja need lähevad igavesse karistusse, õiged aga igavesse ellu.”

Jälle kord oleme jõudnud kirikuaasta lõpuni. Ja jälle kord on meie ees see kirjakoht Mt 25. peatükist, mis sunnib sügavalt järele mõtlema.

Ühest küljest on see kirjakoht täiesti lootusetu. Kui kujutatud on viimset kohtupäeva, mil kõik rahvad – nii kristlased kui mittekristlased – seisavad Jumala ees ning igavesse ellu pääsemise tingimuseks on see, et kedagi on elu jooksul aidatud, ja põrgusse sattumise tingimuseks kellegi aitamata jätmine, siis pole ühelgi inimesel lootust.

Sest kes on siis see, kes võiks puhtsüdamlikult kinnitada, et ta on oma elus toitnud ja jootnud kõiki, kes seda vajasisid; kutsunud oma katuse alla ja riietanud kõiki, kellel sellest puudus oli; külastanud haigeid või vange, kes seda ehk ootasid? Ma arvan, et mitte keegi meist ei suudaks seda kinnitada.

Aga küllap on see lootusetu kirjakoht kõigile selle kuuljaile ja lugejaile omamoodi proovikiviks – et me oma usuteel ei muutuks tõntsiks ega mugavaks, et me ei mõtleks, et oleme ristitute ja leeritatutena juba taevariiki pääsenud.

Sest, nagu öeldakse, lootus sureb viimasena. Ehk et inimene loodab ikkagi, vaatamata sellele, et lootust pole. See, kes seda kirjakohta tõsiselt võtab, hakkab elus paremini tähele panema kõiki abivajajaid, kahetsema juhtumeid, mil ta pole tahtnud aidata ning proovima järgmisel korral paremini teha.

Nõnda võib öelda, et see kirjakoht koputab alati inimese südametunnistusele ja sunnib teda Jumala pääste nimel rohkem pingutama. Jeesus ütleb ju ise ka Mt 7:7j: „Paluge, ja teile antakse, otsige, ja te leiate, koputage, ja teile avatakse, sest iga paluja saab ja otsija leiab ja igale koputajale avatakse!” Miks siis muidu on tekkinud kristlikud munga- ja nunnaordud, kes peavad oluliseks inimeste abistamist? Miks muidu teeb kirik sotsiaaltööd, aidates abivajajaid erineval viisil?

Ent kui mõelda, et Jumala ette on viimses kohtus meie kirjakohta järgi kogutud kõik rahvad, mitte ainult kristlased, siis võib ju tekkida mõte, et inimlik abivalmidus on Jumala and kõigile inimestele: Jumal on andnud selle võime inimestele kõigist rahvaist ja religioonidest, et neil oleks vähemalt võimalik enne igavest hukatust püüda pälvida sellest pääsemist.

Ja nõnda näeme me maailmas, mida massimeedia kipub näitama pigem vaenuliku, halastamatu ja julmana, enda ümber siiski lepituspüüdeid, halastust ja armastust. Kui inimene oleks evolutsiooniredelil edasi rühkiv loom, siis poleks ju kogu seda head ligimese vastu tarvis: tugevamad jäävad püsima ja nõrgemad hävivad.

Kuid lepitus, halastus ja armastus on meie ümber olemas ja see hoiab lõkkel meie lootust, et vahest pole kõik veel kadunud, ning innustab meidki taolisi tegusid tegema.

Ja siiski ütleb Paulus Rm 3:28: „Me ju arvame, et inimene mõistetakse õigeks usu läbi, Seaduse tegudest sõltumata.“ Tal on õigus. Heateod, mida me teeme lootuses, et vahest me siiski pääseme igavesest hukatusest, on küll vajalikud, kuid need pole ikkagi piisavad. Tihti ei õnnestu meil olla nii head kui soovime. Oma halbadel hetkedel, mida sünnitab meie liikmeis elav patt, käitume me sellele Jumala antud seadusele koguni vastupidiselt: teeme halba ja mitte head.

Nõnda tuleb igati vajaliku heategemise kõrval siin elus otsida ikkagi teist teed, mis viib Jumala päästeni. Jeesus ütleb samuti Mt 6:3: „Sina aga, kui sa oma almust jagad, siis ärgu su vasak käsi teadku, mida su parem käsi teeb.“ Kas ei taha Jeesus selle mõttega öelda just seda, et head tuleb teha, kuid see hea peab tulema justkui iseenesest. Kuidas on see võimalik?

Siin ilmneb meie tänase täiesti lootusetuna näiva kirjakoha lootusrikkus. Osa rahvast, keda Inimese Poeg enda ette kogub, on enese teadmata siiski Jumala „nõuetele“ vastanud ja pärib igavese elu. Ehk mõtleme südames, kuidas nad seda niimoodi „kogemata“ tegid?

Siin tuleb meelde Jeesuse tähendamissõna halastajast samaarlasest Lk 10:30–37. Mida tegi see samaarlane, kes aitas maas lamavat haavatut, teisiti kui preester ja leviit, kes haavatust kaarega mööda läksid? Esmalt muidugi seda, et ta üldse haavatu juurde läks ja teda aitama asus. Kuid, nagu teada, täitsid oma ametijärgset kohust ka preester ja leviit – nad nimelt ei tohtinud Moosese seaduse järgi puudutada surnut, et mitte muutuda mõneks ajaks rüvedaks ja kaotada ajutiselt võimalus teha oma kutsetööd vaimulikuna.

Siit võib teha järelduse, et ligimesi tuleb aidata valimatult, mitte välistades mõne inimese ja teist jälle mitte. Sest just see on see, mida samaarlane selles tähendamissõnas tegi ning mida preester ja leviit tegemata jätsid. Samaarlasel polnud inimeste suhtes eelarvamusi, mida preestril ja leviidil oli – mis siis, et lähtudes n-ö vaimuliku ametijuhendist.

Head tehes me peame püüdma mitte olla valivad: seda aitan, toda mitte; see mulle meeldib, too mitte. Jooksku see erinevus siis soolisel või rassilisel või religioosel või mingil muul pinnal, sellest tuleb halastaja samaarlane kombel üle olla. Sest siis on väiksem võimalus, et jätame tähelepanuta kellegi, keda Jeesus Kristus nimetab meie tähendamissõnas oma pisemaks vennaks.

Kristlikku sõnumit kuulutades, kellelegi Jumalast rääkides me ju ei vali, kellele kõnelda ja kellele mitte! Jeesus õpetab oma teeleminevaid jüngreid Lk 10:5–6 järgmiselt: „Aga kui te astute kuhugi majja, ütelge esmalt: „Rahu olgu sellele kojale!“ Ja kui seal on rahulaps, siis hingab teie rahu tema peal, aga kui ei ole, pöördub rahu tagasi teie peale.“

Jeesus ei ütle siin, et tuleb esmalt veenduda, kes on väärt või võimeline Jumala rahu vastu võtma, vaid et Jumala rahu tuleb pakkuda kõigile. Küllap Püha Vaim teab, kes suudavad selle rahusoovi vastu võtta ja kes mitte.

Nõnda siis on selles lootusetus olukorras, milles inimene viimse kohtupäeva kartuses viibib, siiski ka lootust. Ärgem takistagem ennast mingite tõekspidamiste tõttu Jumala armuvalgust ja ligimesearmastust jagamast! Sest siis on suurem tõenäosus, et me ei jäta tähelepanuta meie Issanda Jeesuse Kristuse kõige pisemaid vendi.

Aamen.